



مردم ایران با صنایع دستی خو گرفته‌اند! همه مردم در سراسر جهان ما را با هنر، فرهنگ و تمدنی که از گذشته داشته‌ایم، می‌شناسند. شاید می‌پرسید که ریشه این فعالیت‌های هنری به کجا بر می‌گردد؟ بله درست حدس زدید! ریشه اصلی تمام صنایع دستی ایرانی که بخشی از هویت ماست به ایران باستان بر می‌گردد.

کشور ایران با پیشینه‌ای قوی در فرهنگ و تمدن، یادگارهای هنری از قرون گذشته دارد. امروزه کشور ما را در جهان به‌عنوان یکی از برجسته‌ترین مناطق صادر کننده آثار هنری و صنایع دستی می‌شناسند. صنایع دستی ایران از باارزش‌ترین آثار هنری کشور ما به شمار می‌روند و جلوه‌ای از فرهنگ اقوام ملی ایران هستند. کشف آثار هنری باستانی ساخته دست انسان، در بناهای تاریخی گوشه و کنار کشور ما از ارتباط تنگاتنگ هنر و صنایع دستی با تمدن این سرزمین خبر می‌دهد.

در آثار تاریخی ایران نشانه‌هایی از هنر دست معماران، نقاشان و مهندسان در مقبره‌ها، مساجد، کاخ‌ها و بناهای تاریخی به چشم می‌خورند. هرکدام از این آثار با نشانه‌هایی برجسته از دوره‌های مختلف تاریخی، بخشی از هویت و فرهنگ مردم عصر و زمان خود را نشان می‌دهند.

صنایع دستی ایران، آثار هنری ساخته دست هنرمندان صنعتگر کشور ما هستند و بخشی از فرهنگ و هویت ایرانی را نشان می‌دهند

در تعریف کلی تلفیق هنر دست و استفاده از ابزارهای بومی و سنتی در خلق یک اثر را صنایع دستی می‌نامند. ذوق هنری و خلاقیت صنعتگر در خلق اثر هنری و صنایع دستی تأثیر زیادی دارد. صنایع دستی هر منطقه از ایران منحصر به فرد هستند؛ گرچه صنایع مشترکی در بعضی شهرها وجود دارند، در تار و پود هر اثر می‌توان نشانه‌هایی از فرهنگ ریشه دار یک شهر یا روستا را مشاهده کرد. اساسی‌ترین عنصر در ساخت صنایع دستی هنر دست انسان است و این مطلب ارزش این آثار را دوچندان می‌کند.

صنایع دستی ایران به‌عنوان هنر بومی و سنتی مردمان سرزمین ما، نقشی مؤثر در تقویت اوضاع اقتصادی مناطق مختلف کشور دارد. در حال حاضر صنایع دستی ایران یکی از سه قطب برتر صنایع دستی جهان به شمار می‌روند و سرمایه‌گذاری مناسب به‌همراه برنامه‌ریزی دقیق در تولید و معرفی هرچه بیشتر این آثار در سطح جهانی می‌تواند درآمدزایی بالایی در سطح ملی به‌همراه داشته باشد.

شما می‌توانید با مراجعه به بازارهای هر شهر در ایران، متوجه اهمیت صنایع دستی و علاقه مردم به این هنر شوید. با توجه بیشتر به صنایع دستی می‌توان انتظار داشت که هم بخشی از مشکلات اقتصادی موجود حل شود و هم بتوان هویت و فرهنگ گذشتگان را حفظ کرد.

با توجه به این که بخش بزرگی از صادرات ایران را این دسته از کالاها در بر می‌گیرند، خوب است که به عنوان یک فرد علاقه مند به این حوزه و یا کسی که قصد دارد از این سبک وسایل در خانه خود داشته باشد، در رابطه با انواع صنایع دستی اطلاعات خوبی داشته باشید.

گلیم، معروفترین نوع صنایع دستی در ایران

گلیم‌ها معروفترین کالای صنایع دستی در ایران محسوب می‌شوند. این کالاها با توجه به شکل، رنگ و حالتی که دارند، همیشه جذاب به نظر می‌رسند. بانوان عشایر و روستایی ایران با کمک تجهیزات مخصوص گلیم بافی برای تأمین هزینه‌های روزمره خود و یا حتی پر کردن اوقات فراغتشان گلیم بافی می‌کنند.

گلیم دستباف ایرانی

حصیر و هنرهای مختلفی که می‌توان با آن به نمایش گذاشت

شما هم در مورد حصیر بافی شنیده‌اید. حصیربافی که بیشتر در شمال و جنوب ایران رواج دارد، هنری است که زنان و مردان زیادی را به خود مشغول کرده و با عشق انجام می‌شود. کلاه‌های حصیری، کپو حصیری دزفول، زنبیل حصیر، سفره‌های حصیری، زیر اندازها و حتی اکسسوری‌های حصیری، محصولاتی هستند که می‌توانید آن‌ها را با توجه به سلیقه یا علاقه خود تهیه کنید.

سبد حصیری | حصیر

کیف‌های گلیمی، ترکیب مد و فرهنگ

نوع دیگر از صنایع دستی که می‌توانید آن را تهیه کرده و از آن لذت ببرید، کیف‌های گلیمی هستند. کیف‌های گلیمی و سنتی موجود در ایران می‌توانند از نوع ساک دستی، کوله پشتی، کیف دوشی، کیف لوازم آرایش و یا ... باشند.

کیف‌های سنتی با توجه به جنس و طرحی که دارند، مورد توجه بسیاری از جوانان قرار گرفته‌اند و بسیار پرطرفدار شده‌اند

خانه خود را با دو سبک مدرن و سنتی، بچینید!

حالا که با برخی از رایج‌ترین شکل‌های صنایع دستی در ایران آشنا شدید، خوب است که راجع به این موضوع هم اطلاع کسب کنید که می‌توانید با کمک اکسسوری‌های سنتی و کمی سلیقه، خانه خود را به دو سبک مدرن و سنتی بچینید.

البته ما ایرانی‌ها معمولاً خانه‌هایی با تلفیق این دو سبک دکوراسیون داریم، اما احتمالاً به صورت ناآگاهانه این کار را انجام داده‌ایم. عوض کردن چیدمان خانه و استفاده از دکوراسیون سنتی، برای داشتن خانه‌ای با طرح و هویت ایرانی و مطابق با استانداردها و مدهای روز دنیا، می‌تواند در روحیه ما تأثیر زیاد بگذارد.

نظر شما در رابطه با صنایع دستی و انواع آن چیست؟ شما به چه سبک از محصولات صنایع دستی بیشتر علاقه دارید؟ نظرات خود را در این حوزه با ما به اشتراک بگذارید.

این مطلب را از دست ندهید [تلفیق دکوراسیون مدرن و سنتی](#)

رودوزی های سنتی



هنر رودوزی به دلیل علاقه انسان به تزیین لباس و وسایل مختلف مانند رومیزی و انواع روانداها شکل گرفت. هنر رودوزی نیز از صنایع دستی متداول در نقاط مختلف ایران است و در شهرهای مختلف با ابزار متنوعی انجام می‌شود. از معروف‌ترین شاخه‌های رودوزی می‌توان به سوزن دوزی، ملیله دوزی، پته دوزی و قلاب دوزی اشاره کرد.

صنایع دستی رودوزی، تکه‌دوزی‌های داخل پارچه را نیز شامل می‌شوند. سوزن دوزی را روی پارچه‌های ساده، ملیله دوزی را روی پارچه‌های سنتی مانند ترمه و برای تزیین جانماز، پته دوزی را بر پارچه‌های ضخیم و قلاب دوزی را اغلب روی پارچه‌های ماهوتی انجام می‌دهند. در گذشته استفاده از طلا و نقره در ملیله دوزی و نخ ابریشمی در پته دوزی متداول

بود. از دیگر زیر مجموعه‌های صنایع دستی رودوزی می‌توان به خامه دوزی، چشمه دوزی، ستاره دوزی، گلابتون دوزی، سیاه دوزی و مخمل دوزی اشاره کرد. این هنر زیر شاخه‌های زیادی دارد که هر کدام از آن‌ها به شهرهای مختلفی مربوط هستند.



صنایع دستی فلزی

کشف فلز در روزگار باستان توجه انسان را به این ماده نخستین برای ساخت لوازم مورد نیاز زندگی جلب کرد و استفاده از آن برای تهیه انواع ظروف و ابزار روزمره، به دلیل استحکام بالای این ماده متداول شد. در میان آثار به‌جای‌مانده از دوران ایران باستان نمونه‌های زیادی از انواع وسایل فلزی به چشم می‌خورند. به همین دلیل می‌توان قدمت صنایع دستی فلزی را به دوران ایران باستان نسبت داد.

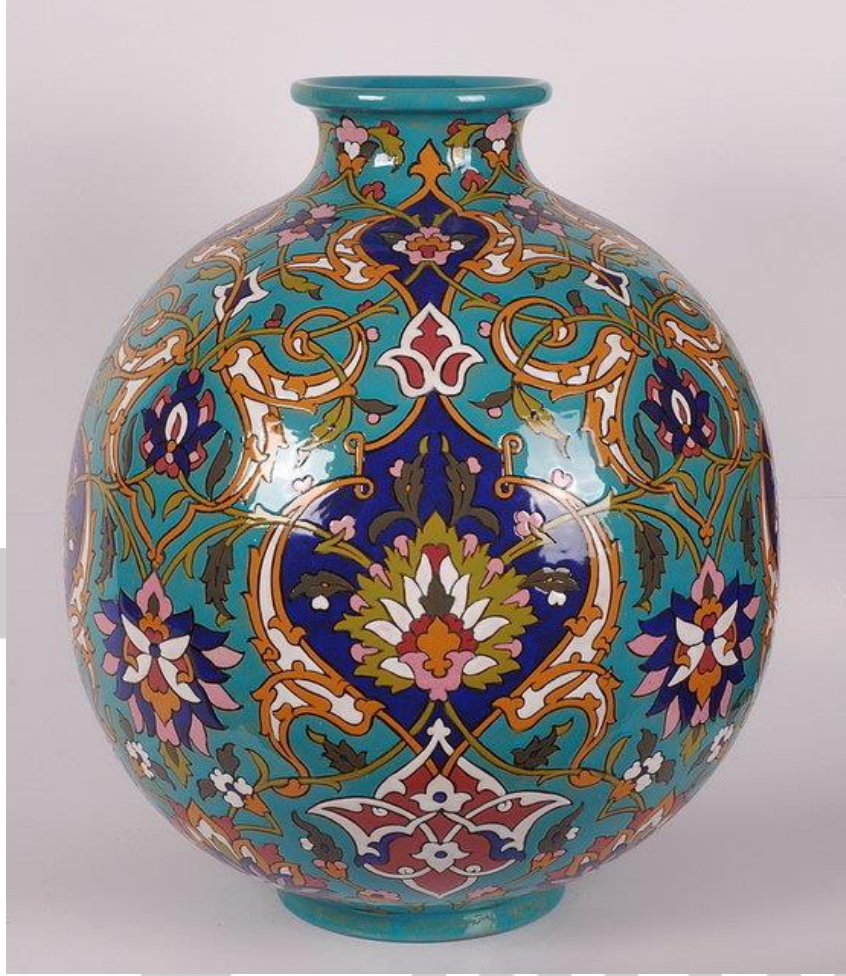
امروزه نیز صنایع دستی فلزی به‌خصوص انواع گران قیمت آن مانند نقره کاری و مس کوبی از پرطرفدارترین صنایع دستی ایران هستند. صنعتگران هنرمند با استفاده از ابزار خاص و ساعت‌ها صرف وقت برای حکاکی و شکل دادن به انواع فلز، آثاری منحصر به فرد خلق می‌کنند. از معروفترین شاخه‌های صنایع دستی فلزی می‌توان هنرهای دواتگری، حکاکی، قلم زنی، زرگری، طلا کاری، نقره کوبی، مس کوبی، ریخته‌گری، زیور سازی، اسلحه سازی و علامت سازی را نام برد.



صنایع دستی مینا کاری

صنایع دستی مینا کاری از زیباترین ظروف و وسایل تزئینی هستند که ساخت آن‌ها بسیار سخت است. آثار هنری مینا کاری از گران‌ترین صنایع دستی ایران به شمار می‌روند که توسط ماهرترین اساتید صنعتگر ساخته می‌شوند. قدمت این هنر به بیش از ۵۰۰۰ سال می‌رسد. هنرمندان مینا کار با تلفیق رنگ‌های مات و کار با کاشی و فلز، آثاری زیبا خلق می‌کنند. زیر مجموعه‌های صنعت مینا کاری شامل مرصع، مشبک، مینای نقاشی و مینای صبی می‌شوند و مینا کاری مرصع سخت‌ترین رشته این هنر به حساب می‌آید.

ONTASH



صنایع دستی سفالگری

سفالگری از محبوب‌ترین صنایع دستی ایران در میان گردشگران است و قدمت بالایی دارد. در هر منطقه‌ای از ایران به دلیل دسترسی به عنصر خاک، ساخت ظروف سفالی از گذشته‌های دور رواج داشته است. در دوره‌های مختلف تاریخی انسان‌ها با ترکیب آب و خاک و ساخت ظروف گلی، سفالگری می‌کردند و به مرور زمان خاک رس جایگزین خاک معمولی شد. برجسته‌ترین سفالینه‌های تاریخی کوزه‌ها و کاسه‌های یافت شده در بناهای باستانی هستند.

ظروف سفالی به دو دسته بدون لعاب و لعابدار تقسیم می‌شوند. در شهرهای مختلف ایران موزه‌هایی با نام موزه سفال دایر هستند که در این مکان‌ها می‌توانید انواع سفالینه‌های تاریخی را ببینید. سفالگری دستی، سفالگری چرخی و خرمهره سازی از زیر مجموعه‌های هنر سفالگری هستند.



صنایع دستی آبگینه

صنایع دستی شیشه‌ای از زیباترین آثار هنری ایران هستند. آبگینه‌های تاریخی کشف شده در نقاط مختلف ایران قدمت بالای این صنایع دستی را نشان می‌دهند. زیباترین آثار آبگینه ساخت هنرمندان صنعتگر ایرانی را می‌توانید در موزه آبگینه خیابان ۳۰ تیر تهران مشاهده کنید. از زیر مجموعه‌های هنر آبگینه می‌توان به شیشه‌گری قالبی، شیشه‌گری فوتی، شیشه‌گری سه پوسته، شیشه‌گری دو پوسته، تراش روی شیشه، آبگز کاری و مات کاری اشاره کرد. صنایع دستی زیبایی نیز از تلفیق این هنر با هنر میناکاری و صنایع دستی فلزی توسط صنعتگران ایرانی ساخته شده‌اند.



صنایع دستی چوبی

صنایع دستی چوبی از زیباترین آثار هنری ایرانی هستند که ساخت آن‌ها از سالیان دور تاکنون در ایران رواج دارد. این صنایع بسیار گسترده هستند و هنرمندان زیادی در آن فعالیت می‌کنند. شهرهای مختلف ایران صنایع دستی متنوع چوبی دارند که از میان آن‌ها می‌توان به خراطی، ساخت معرق، منبت کاری، خاتم کاری و مشبک اشاره کرد. آثار هنری ساخت دست صنعتگران چوب در زندگی روزمره استفاده زیادی دارند. یکی از پرطرفدارترین آثار و صنایع دستی چوبی، آثار منبت کاری هستند.



صنایع دستی سنگی

تراش سنگ و حکاکی بر آن از نخستین هنرهای دستی ایرانیان به شمار می‌رود؛ البته اشیای سنگی باستانی در نقاط مختلف جهان نشان از قدمت این هنر در تمام جهان دارد. صنایع دستی سنگی به مرور زمان تغییر زیادی کرده‌اند و با کشف سنگ‌های زیبا و تزئینی در گوشه و کنار جهان، تراش و ساخت زیور آلات سنگی نیز رواج پیدا کرد. از زیرشاخه‌های اصلی این صنایع می‌توان به آثار معرق سنگ، فیروزه کوبی، حکاکی سنگ، مشبک سنگ و مرصع کاری سنگ اشاره کرد. آثار هنری سنگی از ماندگارترین صنایع دستی هستند.

صنایع دستی نگارگری

تراش سنگ و حکاکی بر آن از نخستین هنرهای دستی ایرانیان به شمار می‌رود؛ البته اشیای سنگی باستانی در نقاط مختلف جهان نشان از قدمت این هنر در تمام جهان دارد. صنایع دستی سنگی به مرور زمان تغییر زیادی کرده‌اند و با کشف سنگ‌های زیبا و تزئینی در گوشه و کنار جهان، تراش و ساخت زیور آلات سنگی نیز رواج پیدا کرد. از زیرشاخه‌های اصلی این صنایع می‌توان به آثار معرق سنگ، فیروزه کوبی، حکاکی سنگ، مشبک سنگ و مرصع کاری سنگ اشاره کرد. آثار هنری سنگی از ماندگارترین صنایع دستی هستند.





صنایع دستی نگارگری

صنایع دستی نگارگری ایران در جهان شهرت زیادی دارند. این آثار در دسته هنرهای تجسمی قرار می‌گیرند و از زیباترین آثار و صنایع دستی کشور ما به حساب می‌آیند. تنوع این صنایع نیز بالا است و نمونه‌های مختلفی از نگارگری هنرمندان ایرانی در آثار تذهیب، تشهیر، گل و مرغ و نقاشی قهوه‌خانه‌ای به چشم می‌خورند. نگارگری پایه و پیش‌نیاز بسیاری دیگر

از صنایع دستی نیز به شمار می‌رود. نمونه‌های برجسته‌ای از نگارگری ایرانی را می‌توانید در موزه رضا عباسی تهران مشاهده کنید.



صنایع دستی چاپ سنتی

در گذشته از دو نوع چاپ در روش سنتی استفاده می‌کردند. چاپ روی کاغذ و چاپ روی پارچه شاخه‌های مختلف چاپ سنتی بودند. ساخت این صنایع نخست به‌منظور تزئین پارچه و کاغذ انجام می‌شد، اما به مرور زمان جای خود را در معماری نمای مساجد و بناهای تاریخی نیز پیدا کرد. کاشی‌کاری‌های پر نقش و نگار در مساجد تاریخی ایران مانند مسجد شیخ لطف الله از زیباترین نمونه‌های چاپ سنتی هستند. انواع مختلف قلم کاری و کلاه دوزی نیز از زیر مجموعه‌های چاپ سنتی ایران به شمار می‌روند.

صنایع دستی نمدمالی



نمدمالی از اصیل‌ترین مشاغل ایرانی است و تولیدات آن نمونه‌ای از صنایع دستی ایران هستند. از محصولات نمدی برای تولید انواع فرش، زیرانداز، پتو و ابزار مصرفی دیگر استفاده می‌شود. نمد را از پشم گوسفند تهیه می‌کنند و با رنگ‌آمیزی و کوبیدن آن، آثار متنوعی می‌سازند. در این هنر با استفاده از آب داغ، نمد را ورز می‌دهند و برای استفاده در صنایع دستی نمدی آماده می‌کنند. هنرمندان نمدمال برای تولید انواع زیرانداز زحمت زیادی می‌کشند و نمدمالی از سخت‌ترین شاخه‌های ساخت صنایع دستی به شمار می‌رود.

صنایع دستی پوستین سازی



پوستین سازی از اصیل‌ترین هنرهای صنایع دستی مردمان عشایر و دامدار ایران به شمار می‌رود. آب و هوای سرد در مناطق زندگی دامپروران و عشایر سبب تولید این محصولات شده است. به مرور زمان پوستین‌های دست‌ساز توجه گردشگران را جلب کرد و ساخت آن بین مردم عشایر برای فروش به مسافران رواج گرفت. پوستین‌ها را از پوست بره و گوسفند می‌سازند و در زبان ترکمنی به آن‌ها «اوجمک» می‌گویند.

صنایع دستی چرم



از پرطرفدارترین آثار صنایع دستی در ایران مصنوعات چرمی هستند. البته صنایع دستی چرمی در نقاط مختلف جهان تولید می‌شوند و می‌توان گفت از مهم‌ترین محصولات دستی صادراتی در تمام جهان هستند. صنعت چرم سازی از صنایع دستی وابسته به محصولات حیوانی است و آثار چرمی دست‌ساز از گران قیمت‌ترین صنایع دستی بازار به شمار می‌روند. تنوع آثار هنری چرمی بالا است و شامل انواع مختلف پوشاک، کیف، کفش و وسایل تزئینی می‌شود. از مهم‌ترین زیرمجموعه‌های صنایع دستی چرمی می‌توان به جلدسازی چرمی سنتی، سراجی سنتی، دوخت روی چرم، معرق چرم، نقاشی روی چرم، زین سازی و حکاکی روی چرم اشاره کرد.

صنایع دستی رنگ سازی و رنگرزی سنتی



هنر رنگ سازی و رنگرزی سنتی پس از گسترش صنایع بافت به وجود آمدند. دلیل شکل‌گیری این صنایع دستی تمایل انسان به تنوع رنگی بالا در تولید انواع بافتنی‌ها مانند فرش و پوشاک بود. در رنگ سازی سنتی با استفاده از رنگ دانه طبیعی گیاهان و ترکیب آن‌ها با یکدیگر رنگ‌های طبیعی تولید می‌کردند. از مهم‌ترین گیاهان قابل استفاده در این شاخه می‌توان به روناس، انار، پیاز و روغن کوهی اشاره کرد. در روش رنگ سازی سنتی از لارو حشرات مختلف نیز استفاده می‌کردند.

به مرور زمان و با بیشتر شدن مهارت رنگ سازان در ساخت رنگ‌های متنوع، از این هنر در معماری، صنایع چوبی، انواع بافت و صنایع کاغذی بهره بردند. امروزه نیز از صنایع رنگرزی سنتی به‌دلیل طبیعی بودن آن استفاده زیادی می‌شود.

صنایع دستی پوشاک سنتی

از زمان‌های بسیار دور تاکنون بانوان ایرانی در گوشه و کنار سرزمین ایران سهم قابل‌توجهی در تولید انواع صنایع دستی داشته‌اند. بانوان روستایی، عشایر و محلی در نقاط مختلف ایران انواع پوشاک سنتی خود را با نشانه‌هایی از فرهنگ اقوام تولید کرده‌اند. این پوشاک در طول زمان به‌خوبی جای خود را در بازار و میان گردشگران پیدا کرده‌اند. گرچه این شاخه از صنایع دستی را می‌توان زیر مجموعه صنایعی مانند بافت و چرم دانست، اهمیت بالای محصولات پوشاک سنتی جایگاه این تولیدات را بالا می‌برد. پوشاک سنتی بازه گسترده‌ای از انواع لباس اقوام، بالاپوش‌ها، پاپوش‌های سنتی مانند چاروق، چموش، کلاش، گیوه و انواع بافت‌های دیگر را شامل می‌شوند.

سایر صنایع دستی ایران

در طول سالیان دراز با پیشرفت صنعت و ساخت ابزار آلات جدید، صنایع دستی متفرقه‌ای به وجود آمدند که قدمت کمتری از صنایع دستی باستانی در ایران دارند. از میان این صنایع دستی می‌توان به صنایع وابسته به کاغذ اشاره کرد. شاخه‌هایی مانند کتاب سازی، صحافی، جلدسازی، کاغذبری و کاغذسازی سنتی به این صنایع تعلق دارند.

صنایع دستی دریایی از مناطق ساحلی و شهرهایی که دسترسی به دریا داشتند آغاز شد و امروزه هنرمندان زیادی با تراش دادن صدف و نقاشی بر آن آثار دستی زیبایی خلق می‌کنند. نقاشی و حکاکی روی استخوان نیز از دیگر صنایع دستی ایران و سایر نقاط جهان محسوب می‌شود. معماری از زیباترین و اصیل‌ترین شاخه های هنر در ایران است که صنعتگران هنرمندی از تلفیق آن با سایر صنایع دستی آثاری منحصر به فرد آفریده‌اند. صنایع دستی هنری مانند مقرنس کاری، گچ‌بری، آینه‌کاری، نقاشی سنتی دیواری، آجرکاری و ساروج بری نمونه‌هایی از تلفیق هنر معماری و صنایع دستی در ایران هستند. ساخت آلات موسیقی و سازهای سنتی ایران نیز یکی از برجسته‌ترین صنایع دستی ایران به حساب می‌آید.

انواع بافت صنایع دستی ایران

صنایع دستی بافتنی در ایران از مهم‌ترین صنایع دستی در طول سالیان دراز بوده‌اند که نقش مهمی در رونق صادرات و شناساندن آثار هنرمندان ایرانی به کل جهان ایفا کرده‌اند. از صنایع دستی بافت می‌توان به‌عنوان مشهورترین صنایع دستی ایران نام برد. در حالت کلی انواع صنایع دستی بافتنی در ایران را به دو دسته بافته‌های داری و صنایع نساجی تقسیم می‌کنند.

صنایع دستی بافته های داری

بافته‌های داری دسته‌ای از صنایع دستی هستند که روی دار بافته می‌شوند. دارها را با به هم بستن الوارهای چوبی به شکل مستطیل و مربع می‌سازند و تار و پود بافت مورد نظر را روی آن سوار می‌کنند. مشهورترین بافته داری ایران فرش ایرانی است که شهرتی جهانی دارد. قالی یا فرش ایرانی را مشهورترین زیرانداز در ایران می‌دانند که با انواع پشم، ابریشم، گل ابریشم یا با ترکیب نخ‌ها بافته می‌شود.

قالی ایرانی در جهان نظیر ندارد و در هرکدام از شهرهای کشور ما از نقش‌های منحصر به فردی در بافت فرش استفاده می‌کنند؛ به همین دلیل بسیاری از صنعتگران حوزه فرش از روی طرح ظاهری قالی می‌توانند منطقه بافت هر فرش را شناسایی کنند. مهم‌ترین شهرهای بافته فرش در ایران تبریز، کاشان، مشهد، کرمان و نائین هستند. این شهرها صادرات بیش از ۳۰ درصد فرش دستباف دنیا را به عهده دارند.

از انواع مختلف بافته‌های داری گلیم در ایران نیز می‌توان گلیم دورو یا ساده بافت، گلیم یک رو یا برجسته و گلیم ساده یا ورنی را نام برد. از دیگر بافته‌های داری نیز می‌توان به گبه و زیلو اشاره کرد.



صنایع نساجی سنتی یا پارچه بافی دستی از دیگر آثار صنایع دستی در جهان به شمار می‌روند که ایرانیان از پیشگامان آن بوده‌اند. پارچه‌های سنتی دستباف را به دو دسته کلی تقسیم می‌کنند. دسته اول پارچه‌های باارزش و گران قیمت از الیافی مانند ابریشم و زری هستند. از انواع این پارچه‌ها می‌توان زری، مخمل، ترمه، ابریشم و شال را نام برد. دسته دوم پارچه‌های عبایی، برک، کرباس، متقال، شمد، پرده‌ای و چادر شب را شامل می‌شوند که قیمت پایین‌تری دارند.

پرفروش‌ترین صنایع دستی ایران

فروش ایرانی پرفروش‌ترین محصول صنایع دستی کشور ما است. فرش‌های مناطق مختلف کشور طرفداران خود را دارند و قالی دستباف ایرانی همچنان از بازار داخلی خوبی برخوردار است. از دیگر صنایع دستی پر فروش در کشور می‌توان به صنایع دستی چوبی اشاره کرد. میلمان، سرویس خواب و بسیاری دیگر از لوازم منزل را مصنوعات چوبی تشکیل می‌دهند و هنر منبت کاری از محبوب‌ترین هنرها میان ایرانیان است.

از دیگر محصولات دستی پرطرفدار در بازار ایران ظرف‌های مسی و شیشه‌ای هستند. بخش قابل‌توجهی از فروش بازارهای سنتی اصفهان و شیراز به صنایع دستی مسی تعلق دارند. مصنوعات سرامیکی و سفال نیز در میان گردشگران محبوب هستند و مسافران زیادی برای سوغات از این صنایع دستی می‌خرند. انواع مختلف معرق، میناکاری، زیورآلات دست‌ساز، قلاب دوزی و سرمه دوزی نیز از دیگر صنایع دستی پر فروش در شهرهای مختلف ایران به شمار می‌روند.